

Melkveehouder Kees van Gaalen: 'Onze koeien hebben **oerkracht**'

Sinds Kees van Gaalen van kaasboerderij Noorderlicht kruiden aan zijn koeien voert, ziet hij hun conditie verbeteren. Koeien weten wat ze nodig hebben – ze hebben een zelfmedicatievermogen – en zo kreeg Kees het idee voor een voedselbos. Voor dier én mens.

Tekst: Gineke de Graaf / Foto's: Edith Finke

“Onze koeien hebben oerkracht”, zegt Kees van Gaalen. “Daar bedoel ik mee dat de Blaarkop een sterke, karaktervolle en sobere koe is, die goed ruwvoer kan omzetten in melk. Maar ondanks dat hadden de koeien wat gezondheidsproblemen, twee jaar na de verhuizing van ons bedrijf van Alphen aan de Rijn naar Noordeloos. Op zich niet vreemd dat ze uit balans raakten door verandering van omgeving. Eerst boerden we op kalkhoudende rivierklei, nu op klei op veen.

Die onbalans was voor mij een reden om een cursus te volgen van de DLV: ‘Vooruit met het kruid’. Daar leerde ik bijvoorbeeld dat onze ijzerhoudende grond mineralen bindt, waardoor deze voor het vee minder beschikbaar zijn. En dat je die mineralen

kan aanvullen door de koeien kruiden aan te bieden, zoals cichorei en duizendblad. Monique van Riel, een echte 'koeienfluisteraar', komt nu af en toe de koeien bekijken en bevoelen en adviseert ons met betrekking tot – gedroogde – kruiden voeren. Ze neemt enorm veel waar aan de koeien. De gewone dingen, zoals vacht, temperatuur van de oren, of ze heldere ogen hebben, houding, gedrag en mest. Maar ook of de energiestromen van het dier zich goed verdelen over het lichaam, of dat ze ergens hapen. En hoe hun karakter en stemming is."

"Om de koeien weerbaar te maken tegen leverbot, krijgen ze nu in de vroege herfst een kuur van zes weken met een kruidenmengsel van weegbree, pompoenpitten, paardenbloem, mariadistel en gemberwortel. Daar zitten onder andere bitterstoffen in die de lever stimuleren. De koeien hebben maar heel weinig nodig, 2 tot 5 gram per kruid per dag. Als de leverbot-druk groot is, door nat weer of doordat de koeien nog laat in de herfst naar buiten kunnen, herhaal ik de kuur bij het opstallen nog een keer. Deze winter liepen ze tot 6 januari buiten.

Er waren wat dieren met klauwproblemen, wat ook te maken kan hebben met een slechte leverfunctie: als het bloed niet goed gefilterd wordt en er te weinig zuurstof in het bloed zit, wordt de doorbloeding van de koe slechter en dat zie je dan aan de 'uiteinden' van de koe: de vacht, de hoeven. Die koeien geven we ook lindespint. Dat is het hout van de linde dat net onder de schors

zit. Het is het deel van de boom waar de sapstroom doorheen gaat. Het stimuleert de doorbloeding waardoor de ontsteking in de hoeven makkelijker geneest. Bij onrust in de kudde, wanneer veel afgekalfde koeien of vaarzen instromen, is valeriaan ondersteunend. In de winter gebruiken we sint-janskruid daarvoor.

Wanneer een kalfje diarree heeft, doe ik een lepeltje honing en een lepeltje zeezout in wat lauw water en voeg een gelijke hoeveelheid citroensap toe. Daarvan geef ik het kalf 15 cc. Dit helpt goed. Als er toch een is

Een koe die in vrijheid zijn reukorgaan volgt

'Stelt u zich eens een dier voor dat in een benauwde stal aan de voeder-trog staat en toegemeten krijgt wat de wijsheid van de mensen in die trog doet. Kijk, dat dier vertoont een groot verschil – als het daar geen variatie in krijgt, en die kan het alleen buiten opdoen – met een dier dat van zijn zintuigen, bijvoorbeeld van zijn neus gebruik maakt, in vrijheid buiten zelf zijn voedsel zoekt, zijn reukorgaan volgt, afgaande op zijn reukorgaan de kosmische krachten volgt, zijn hele activiteit in dit verzamelen van voedsel steekt.'

Uit de Landbouwcursus van Rudolf Steiner:

met chronische diarree, adviseert Monique moerasspirea, weegbree en gember."

"Sinds ik met kruiden ben begonnen, heb ik de conditie van de koeien zien toenemen.

Ze hebben een mooiere vacht, er is meer rust in de koppel en er zijn minder klauwproblemen. Het effect van de kruiden op de koeien heeft me enthousiast gemaakt om door te denken over het zelfmedicatievermogen van koeien – ze weten zelf wat ze nodig hebben.

Zo is het idee van een voedselbos geboren. Daar kunnen de koeien regelmatig, bijvoorbeeld één maal per week doorheen

om naar eigen keus te knabbelen van een breed aanbod van bladeren, zoals wilg (met pijnstillende kinine), linde, berk, es, eik, vlier. Het voedselbos is gedacht op een strook land langs een mooi met bomen en struiken omzoomd fiets- en wandelpad. Ook vier andere bio-melkvee- en geitenbedrijven hebben land dat er op aansluit. Als we gezamenlijk op diverse locaties aan die routes kleine voedselbossen aanleggen en ook verscheidene bessenstruiken en fruitbomen planten, kan de voorbijkomende fietser of wandelaar ook wat lekkers voor zichzelf plukken. En via info-borden lezen ze meer over het voedselbos voor koe en mens."

